

in geschreven de
g der H. S. met
iek, wel volgens
th zonder eenige
epassing vindt
der veel drakte
Kersten, Graven
genheid gegeven
schreef op te hel
fessie; zegt deze
reeden, en woeit
Kuyperiaansche
nog ronduit durf
heit, dat de op
utel der exegese

op die Schrift.
dat het geref.
voorgelicht, ook
Heeft de munt
blad herhaalde
geprezen wat in
(ook in de niet
ijn er geen gere
renbond pleiten,
k op den kansel
i; die op andere
len tijd onder de
van hun denken
binden aan hun

dacht. Maar van
nemende duidt
t is geen sprake
ik met dezelfde
ffers uitspreken
chelarij" noemes
tig wachten met
zijn. Men moet
te is, altijd een
edikant, die zijn
eft, zal zich oen
voor zich geen
door eigen voor
il, die voor hen
qualificeert als
gogen ernee in

Ik meen, dat
laatste plaats
en meening heb
he wijze met het
rhinden, zijn zij
an de publieke
gemeenschappe
elijden. Het is
icht, dat slechts
ngeprezen, doch
s een geestelijk
emeenschap

distolen" weer
debat, dat de G.
de ethischen
dat tegen hen
van: anders te
isel. Een gere
zeggen, wat hij
ditte te hopen;
weet, dat blijft

idater van de
het woord niet
i. Laat de con
zicht hangt in
weet van zijn
omen, zijn mee
ader, die weet,
treden mag, en
te kunnen com

e kerk" en die
orming, worden
lijk uitgelachen
ekholm.
er Elffers, was

kerk er wel was.
te Hervorming"
de kwestie der
te Stockholm
door een be
redig vertegen

groep in een
schap, zich wil
meen-christelijk
leele kwestie
overtuiging der
getrokken.

is, omdat men
het persoonlijk
maar wel aan
n groep, die
neenschappelijk

lm niet. Maar
houdingen wel
igen grondslag
spreken.

K) nemen al
hij zal nooit
m kracht te
in een zaakje
e inzichten de

erduurt hij de
erijkend bezit
op eigen basis

bonwen, ook voor het internationale christendom krach
ten kunnen doen.

Want boven het inzicht van H.H. M.M. de Individuen
stijgt, God zij nog de dank, het credo van de kerk,
K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Onverhoorde geboden.

Dezelfde lezeres van wie ik in de laatste twee ars
peeds eenige vragen beantwoordde, vraagt me ten slotte
ook nog raad voor een levensoordeel, die ten prooi is aan
allerlei sombere gedachten, en wel bidt tegen den ban
waarin hij zich besloten voelt, maar zonder ver
hooring te vinden. Ze vraagt, hoe dat uitblijven van
verhooring verstaan moet worden. Of de ongelukkige
daaruit moet besluiten, dat God hem niet lief heeft
en hem reeds voor zijn geboorte veroordeeld heeft
om in zijn ellende om te komen.

Ik begin met te zeggen, dat ik, ondanks de breed
voegige beschrijving, die ze me van het lijden van dezen
ongelukkige geeft, me niet-bevoegd acht, hem van raad
te dienen. Daarvoor zou ik hem persoonlijk en van
zeer nabij moeten kennen. Zulke ziels-toestanden laten
zich niet verstaan, zonder dat men iemands karakter
en neigingen, zijn geschiedenis en het milieu waarin hij
leeft, zijn openbaar en ook zijn verborgen leven, en nog
zooveel meer, grondig kent. Zonder dat is 't niet mogelijk
de oorzaak of de oorzaken van zijn zielestemming te
onderscheiden en dus ook niet hem met raad te dienen.

Het zieleleven van een mensch is nog oneindig veel
gecompliceerder dan zijn lichamelijk leven, en veel min
der, dan eenzelfde medecijn voor alle ziekten, past
eenzelfde geneesmiddel voor alle geestelijke kwalen.
Te minder, omdat hij geestelijke krankheden, evenals
bij lichaamsziekten bij gelijke verschijnselen, de eigen
like kwaal nog zoo verschuilt kan zijn. Dat men dit
vergalt, heeft duizenden ongelukkige lotgenooten gemaakt
van de vrouw, van wie het in Lukas 5 heet, dat ze
„veel geleden" had „van vele medicijnmeesters".

Ik moet m'n vraagster op dit punt daarom teleurstel
len. Alleen dit kan ik van het door haar beschreven
geval zeggen, dat het sterk den indruk op me maakt
van tot achtergrond te hebben een gestoord zenuwleven,
en dat de lijder daarom m.i. goed zal doen met een
psychiater te raadplegen. Vergis ik me daarin, dan
raad ik hem zich met zijn vragen en tobben te wen
den tot een zielszorger die hem van nabij kent, en in
wien hij vertrouwen genoeg stelt om hem zijn gehele
hart en leven bloot te leggen.

Ik schrijf dat alles hier, en niet in een particulieren
brief, om daarmee al onze lezers nogmaals den wenk
te geven, dat ze me geen vragen zenden van zoo
zuiver individueelen en zoo intiem aard, dat men
den persoon in kwestie kennen moet, om ze te kunnen
beantwoorden.

Wel wil ik eenig bescheid geven op de vraag, die de
inzendster ten slotte stelt, of men, als uw gebed om
kracht tegen de zonde en om vrede des harten niet ver
hoord wordt, daaruit niet moet besluiten, dat men
— om het nu maar met m'n eigen woorden te zeggen —
door God verworpen is?

Op die vraag is het antwoord niet ver te zoeken.

Als er iets is wat de Schrift ons met den groot
sten nadruk en zonder het moede te worden, verzekert,
dan is het dit, dat de Heere een verhoorder der ge
beden is. Niet van het gebed om allerlei willekeurige
dingen; maar zeker van alle gebed om verlossing van
de macht der zonde en om waarachtigen vrede des
harten. Hoe nadrukkelijk verzekert ons dat de Heere
Christus b.v. in Matth. 7:7—11 en de Apostel Johannes
in 1 Joh. 5:14.

Maar daarbij moeten we twee dingen niet vergeten.

Het eerste is, dat ons bidden dan ook echt en
recht bidden moet zijn. En wat tot zulk bidden, „dat
Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt" al zoo
behoort, wat onze Heidelbergse zoo eenvoudig en zoo
treffend saam in antw. 117, als hij zegt, dat ons bidden
moet zijn een bidden „van harte", een bidden uit
een verootmoedigd hart, en een bidden in ver
trouwen op de genade Gods in Christus.

Zoo zegt ons het Woord, om maar enkele Schriftuur
plaatsen te noemen, in Ps. 145:18, Jer. 29:13, Ps. 51:19,
Lukas 18:10—14, Joh. 16:23, Jak. 1:6.

Blijft ons gebed om wat we kennen als „naar Gods
wil" onverhoord, dan hebben we de oorzaak daarvan
derhalve te zoeken in ons bidden. Dan moet het bij ons
ontbreken aan ernst, aan verootmoediging of aan ver
trouwen.

Beproeven we ons daarin oprecht, en mogen we dan
tot de zekerheid komen, dat deze dingen, hoe gebrek
tig ze ook overigens mogen zijn, toch in ons bidden
niet ontbreken, dan moet dit ons vertrouwen op ver
hooring sterken, en om de belofte Gods, en omdat zulk
bidden een vrucht is van den arbeid des Geestes in
onze ziel en dus een getuigenis van den wil des Heeren
om ons te verhooren. Ook dat laatste. Want die de
honger wekt, toont daarmee het brood te willen geven.

Werdit ons gebed niet aanstands verhoord, dan moet
ons dat niet ontmoedigen. Want — en dat is het
tweede, dat we moeten bedenken — de Schrift toont
ons in allerlei voorbeeld — denk aan Abraham, en
aan Jezus' houding tegenover de Kananeesche — dat
de Heere de verhooring van het gebed dikwijls uit
stelt. Niet uit onwil of hardheid, maar om ons gebed
nog méér echt bidden te maken: om het nog inniger
te doen worden, om ons nog dieper te verootmoedigen
en om ons nog krachtiger te doen pleiten op zijn belofte
in Christus. Zoo berispt Hij ons dan toe om de verho
ring te ontvangen. Daarom vermaande Christus zoo
ernstig om te volharden in het gebed (Lukas 18).

Laat ons daarom, zoo ons gebed om kracht tegen de
zonde en om vrede met onzen God geen verhooring
vindt, nooit twifelen aan Gods gewilligheid om ons te
geven wat we vragen, maar wel aan de oprechtheid,
den ootmoed en het vertrouwen in ons bidden. Het
eerste zou zijn een verdenken van de liefde en de
waarachtigheid Gods en een zich laten vangen in één
der doodlijkste strikken van Satan.

Meer dan deze enkele wenken kan ik hier niet geven.

Laat m'n vraagster, of hij voor wien zo vroeg, er
biddend winst mee doen.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een late nabetrachting.

Eén ding is er, dat de gevoerde verkiezingsstrijd
ons met groote duidelijkheid geleerd heeft, wij
moeten meer doen aan de studie der beginselen.

Het feit, dat de a.-r. partij het hard te verduren
had en stemmen en zetels verloor, wordt in den
regel verklaard uit de maatregelen van Minister
Colijn, doch hoeveel waars hierin ook moge schuil
len, afdoende is deze verklaring niet. In de eerste
plaats is het ondenkbaar, dat iemand, die eens uit
beginsel a.-r. stemde, dit zou nalaten omdat hij
bepaalde maatregelen niet kan goedkeuren of in
zijn beurs getroffen wordt.

Zij, die dit wel gedaan hebben, kunnen hoogstens
meeloopers zijn geweest en hun vertrek kan geen
oorzaak zijn van al te diepen rouw.

In de tweede plaats is het zoo goed als zeker,
dat velen, die bij ons behoorden, een andere partij
hebben gekozen om redenen, die met de boven
genoemde niets te maken hebben. Dat een paar
kleine predikantenpartijtjes zonder staatkundi
ge beginselen succes konden hebben is te
wijten aan het feit, dat ons volk met de beginselen
van hun eigen partij niet voldoende vertrouwd was.

Was dit laatste wel het geval geweest dan zou
de zeer eigenaardige strijdwijze dezer politieke theo
logen zonder gevolgen zijn gebleven.

Dat dit niet zoo was is onze schuld.

Thans is het de tijd om maatregelen voor de toe
komst te nemen.

Gedurende langen tijd had onze partij te strijden
voor enkele concrete dingen, die duidelijk zich
aftekenden tot zelfs in het bewustzijn van den
meest eenvoudige. Dat niet de Staat maar de ouders
een primaire taak hebben ten opzichte van het
onderwijs, was aan de meesten duidelijk.

Thans gaat het over veel moeilijker vraagstukken.

Vele principiële vragen groepeeren zich rond
om de verhouding van Staat en Maatschappij.
Hoever strekt de vrijheid van het individu zich uit
en wat wordt geëischt door het belang der ge
meenschap?

Een andere groep van vragen richt zich op de
verhouding tusschen Kerk en Staat, met al wat
daaraan vast zit.

In de staatkundige beginselen der anti-revolutio
naire partij ligt het antwoord op deze vragen be
sloten, maar wij hebben verzuimd deze zaken on
der het volk te brengen.

Dit is begrijpelijk, want het is lang geen gemak
kelijke taak.

Ook leidt het stelsel der evenredige vertegen
woordiging er bijna onwillekeurig toe, dat van het
begin af op de vorming van een coalitie-ministe
rie wordt aangestuurd. Hierdoor komen als van
zelf de punten, waarover de drie rechtsche partijen
het eens zijn meer naar voren en bestaat er gevaar
voor, dat de punten, die niet voor verwerkelijking
vatbaar zijn, op den achtergrond raken.

Wie b.v. de „Nederlandsche Gedachten" van
Groen van Prinsterer doorleest, komt sterk onder
den indruk van den ernst en de beteekenis van het
kerkelijke vraagstuk. Het besef van te leven onder
onjuiste verhoudingen ten dezen, is thans vrij wat
verzwakt.

Nu hebben wij gelukkig onze Gereformeerde J. V.
en niet genoeg kunnen wij waardeeren wat daar
ook voor de studie der anti-revolutionaire begin
selen gedaan wordt. Maar de kring der Geref. J. V.
valt niet geheel samen met dien der a.-r. partij en
ook is na het verlaten der J. V. nog verdere studie
gewenscht.

Onze propagandaclubs, die een centrum van be
ginselfstudie konden zijn, bepalen zich nog al veel
tot uiterlijke dingen. Men maakt zich in verkiezings
dagen druk met het rondbrengen van strooibiljetten
en het opplakken van platen en dit is zeer ver
dienstelijk werk. Doch bij het doen van huisbe
zoek blijkt maar al te dikwijls, dat men weinig
te propageeren heeft, omdat men zelf een bootje
vreemd tegenover de zaken staat.

Dit nu moet anders worden.

Wij moeten de komende periode besteden voor
intensiever en systematische beginselstudie.

Onze propagandaclubs moeten geregeld vergade
ren en de historie en de beginselen onzer partij
bestudeeren. Alleen op deze wijze kan gewaakt
worden tegen verwatering en verslappening in eigen
kring. Wie eenmaal grondig de beginselen kent,
zal om toekomstige redenen zijn partij niet verlaten,
noch het slachtoffer worden van vroom-schij
nende redeneeringen.

Ook met het oog op den propagandistischen
arbeid schijnt mij, meerdere studie noodzakelijk.

Nog altoos geldt de oude regel, die in Goethe's
Faust is te vinden, dat, wie iets in eens anders
ziel wil ontsteken, die moet dit eerst in zijn eigen
ziel hebben bezeten.

Onze propaganda, ja heel onze partij zal ten
slotte niets anders worden dan wat wij zijn.
Daarom moeten wij meer zijn dan trouwe en
geduldige kiezers. Wij moeten oog krijgen en hart

hebben voor onze beginselen en overtuigde anti
revolutionairen zijn. Alléén op die wijze kunnen
wij duurzaam invloed ten goede oefenen op ons
volk.

Want ten slotte hangt de toekomst van een volk
niet af van stemverhoudingen en welken. Deze
worden op hun beurt beheerscht door de volks
overtuiging.

Niet voor het aantal kiezers dat wij voor een
enkele gelegenheid aan de bus weten te brengen
is onze beteekenis als partij af te meten, maar
hiernaar in welke mate wij onze beginselen kennen
en liefhebben.

Zonder harten, ernstigen en langdurigen arbeid
zullen op dit terrein geen vruchten gezien worden
en dan — wij mogen ons wel eens afvragen, of
hier ook een achterstand is, die ingehaald moet
worden.

E. VISSER.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Dwergscholen.

II.

We spraken over den voorslag van Dr Van der
Vaart Smit, en beloofden zoo breedvoerig mogelijk
zijn meening met zijn eigen woorden weer te geven.

Van onze lezers verwachten wij, dat zij het ons
niet euvel duiden, dat de meening van den ge
leerden schrijver door ons zoo breed wordt ge
citeerd. Te meer niet, wij hetgeen Dr S. schrijft
zich al heel gemakkelijk laat lezen, en steeds door
een opvallende soepelheid van stijl uitmunt.

De oplossing van het vraagstuk van de kleine
scholen wil Dr S. zoeken in de richting van een
wetswijziging, een „principiële wijziging".

In een voorafgaand gedeelte had de schrijver
den voorslag gedaan de onderscheiding „openbaar"
en „bizar" onderwijs uit de wet te laten ver
vallen, en te spreken over „vrije" en „overheids"
scholen. Dit hooft men bij het lezen van dit citaat
in het oog.

Op de pagina's 38—43 schrijft Dr v. d. V. S.
aldus:

„Wij willen zoodanige principiële wijzigingen in de
wet, dat voorzover niet 't algemeen belang het
stellen van bepaalde belemmeringen eischt, althans
de financieele gevolgen van ongewenschte
splittingsingen niet meer ten laste van de schatkist zullen
komen.

„Makkelijk gezegd, werpt de lezer in 't midden, doch
wat zijn „ongewenschte splittingsingen" en hoe zal men
principiël dienaangaande iets in de wet kunnen
brengen?

„We hebben op deze vragen een antwoord in den zin.
„Onzes inziens zal een herbouwde wet op het L.
O., méér dan tot dusver, officieel met bestaande rich
tingen moeten rekenen. De wet doet dit reeds eeniger
mate — noodgedwongen; 't begrip „richting" komt er
meermalen op onderscheidene wijzen in voor. Doch
't zal er meer officieel en meer principiël in moeten
voorkomen.

„Richtingen zijn er niet tersluks en feitelijk tegen
den wensch der overheid. Richtingen zijn er reël
en ter verrijking van het volksleven. Doodse eenvou
digheid is de heiligheid wellicht van St. Bureaucratius,
veelvorming en veelkleuring is de werkelijkheid gelijk
God ons die geeft. Dat de overheid dit wete en de wet
gever er mee rekene. Bovendien, reële decentralisatie
is onmogelijk, indien de wetgever voor 't bestaan van
richtingen de oogen min of meer wenscht te sluiten.
Het decentralisatie-beginsel eischt consequent dat de
wetgever officieel en principiël in dezen positie kiest.
Moet het meer dan tot dusver op de ouders aan. Na
tuurlijk, dan moet ook meer dan tot dusver met de
reël onder deze ouders voorkomende richtingen wor
den gerekend. Decentralisatie beteekent: wettelijke er
kenning van 't bestaan van richtingen.

„Ook gelde nog dat 't, voorzover wij kunnen zien,
absoluut onmogelijk is, een gezonde oplossing
te vinden voor het vraagstuk „splittingszucht en staats
financien", indien niet de wetgever meer en anders
dan tot dusver stelling kiest ten opzichte van de
werkelijk onder de ouders voorkomende richtingen. De
ontwikkeling van 't „bizar" onderwijs heeft — voor
al na de financieele zijde — dit vraagstuk acuut
gemaakt. 't Moet opgelost.

„En dan diene, dat er slechts twee oplossingen
mogelijk zijn. De ééne is: het wegnemen der vrijheid
met als gevolg een persing in de richting van de
ten slotte eenvormige staatschool. Deze oplossing is de
ongewenschte. Tegen deze oplossing zal de anti-revo
lutionaire partij in yverzet blijven zoolang ze er is en des
noeds een 80-jarigen oorlog om de vrijheid der school
opnieuw er voor ingaan. Niettemin is de L. O.-wetgeving
gelijk we die thans hebben, juist op deze oplossing
ingesteld.

De andere oplossing is: goed decentralistisch reël
positie kiezen als wetgever temidden van de rich
tingen, die reël onder de ouders zich openbaren.

„De wetgever kan dat doen en — we hebben er de
gronden voor aangevoerd — de wetgever moet dat onzes
inziens spoedig doen. Alleen deze oplossing is
naar onze overtuiging goed.

„We lieten de negentiende-eeuwsche, thans niet meer
passende onderscheiding tusschen „openbaar" en „bij
zonder" vallen teneinde er de nieuwe onderscheiding,
„vrije scholen" en „overheidscholen" voor in de plaats
te stellen. Merken we nu — gegeven het feit, dat de
overheid zich door middel der wetgeving met de school
opvoeding der kinderen bemoeien moet — nader op,

1) Bijvoorbeeld tegenover hen, die „neutraliteit" of „bij
zonderheid" in anti-nationalen zin verstaan.